

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 16.12.1959, sp. zn. Cz 419/59, ECLI:CZ:NS:1959:CZ.419.1959.1

Číslo: 30/1960

Právní věta: Vzhledem k zvláštní důležitosti a významu hornického povolání a vzhledem k dřívějším zkušenostem, schopnostem a kvalifikaci horníka je zaměstnání strážného, resp. pomocného skladníka ve srovnání se zaměstnáním horníka zaměstnáním zcela nepřiměřeným podle § 1 odst. 1 písm. c) vyhl. č. 250/1956 Ú. l.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 16.12.1959

Spisová značka: Cz 419/59

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pracovní poměr

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30/1960 sb. rozh.

Vzhledem k zvláštní důležitosti a významu hornického povolání a vzhledem k dřívějším zkušenostem, schopnostem a kvalifikaci horníka je zaměstnání strážného, resp. pomocného skladníka ve srovnání se zaměstnáním horníka zaměstnáním zcela nepřiměřeným podle § 1 odst. 1 písm. c) vyhl. č. 250/1956 Ú. l.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 16. prosince 1959, Cz 419/59.)

Lidový soud civilní v Ostravě nevyhověl opravnému prostředku navrhovatele proti rozhodnutí SÚSZ, kterým mu byl přiznán toliko částečný invalidní důchod. V odůvodnění tohoto svého rozhodnutí lidový soud uvedl mimo jiné, že podle posudku krajské posudkové komise sociálního zabezpečení navrhovatel trpí prašnou stigmatizací plic s poruchou funkce, chronickým katarom průdušek, pravostrannými pohrudničními srůsty, stavem po plicním infarktu a arthrosou pravého hlezenného kloubu, a lze jej proto pokládat za neschopna k výkonu dosavadního zaměstnání horníka v podzemí, je však schopen výkonu jiného přiměřeného zaměstnání méně kvalifikovaného, jako např. strážného, pomocného skladníka apod. Podle toho jde tedy, jak soud prvé stolice uvádí, u navrhovatele toliko o částečnou invaliditu podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 250/1956 Sb.

Krajský soud v Ostravě rozhodl tak, že rozsudek soudu první stolice potvrdil. I krajský soud měl za to, že zaměstnání strážného nebo pomocného skladníka, jež by mohl navrhovatel vykonávat, jak příkladmo krajská posudková komise sociálního zabezpečení uvádí, nejsou zaměstnáními zcela nepřiměřenými havířskému zaměstnání navrhovatele. Obě uvedená zaměstnání jsou v provozu podniku nutná a účelná, vyžadují značný smysl pro odpovědnost, větší životní zkušenosti a nelze o nich říci, že by bylo z hlediska společnosti neúčelné a nevhodné, aby je navrhovatel vykonával.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Posudek znalce, právě tak jako každý jiný důkaz, je podroben pečlivému soudcovskému hodnocení. Tento posudek slouží totiž toliko jako podklad, i když zejména v tomto řízení velmi závažný pro závěry soudu. Učinit konečné závěry, zda jsou splněny podmínky nároku na důchod, přísluší soudu.

V daném případě znalecký posudek, z něhož krajský soud vycházel, netvoří spolehlivý podklad pro závěry soudu, zda v daném případě jsou splněny i podmínky pro invalidní důchod z hlediska § 1 odst. 1 písm. c) vyhl. č. 250/1956 Ú. l. Krajská posudková komise dospěla ze zjištěného zdravotního stavu navrhovatele k závěru, že tento je schopen výkonu přiměřeného zaměstnání (méně kvalifikovaného), a to příkladmo zaměstnání strážného nebo pomocného skladníka. Z toho tedy vyplývá, že posudková komise a krajský soud tento závěr přejímá, považuje např. zaměstnání strážného nebo pomocného skladníka za přiměřené zaměstnání horníka, v projednávané věci dokonce horníka, který pracoval v podzemí několik desítek let.

S tímto závěrem nelze souhlasit. Při hodnocení tohoto znaleckého závěru nutno se zabývat významem povolání horníka pro společnost a i skutečností, že horník dlouholetou prací pod zemí si získává a v praxi také uplatňuje zvláštní schopnosti a posoudit, zda v povolání, které by vzhledem k zjištěnému zdravotnímu stavu mohl vykonávat, je dána možnost tyto zvláštní schopnosti uplatnit.

Zvláštní důležitost a význam hornického povolání byly zdůrazněny v řadě projevů veřejných činitelů. Nezbytným předpokladem pro plánované rozvíjení našeho průmyslu je totiž dosažení plánované těžby uhlí. Tento význam došel svého zřejmého výrazu i v našem pracovním zákonodárství. Tak zákon o sociálním zabezpečení, jehož jedním z nejdůležitějších principů, na kterých je založen, je princip zásluhy, v celé řadě svých ustanovení preferuje hornickou práci, zejména v podzemí [srov. § 5 odst. 1 písm. a), § 10 odst. 1, 2, § 14 odst. 2, 4, § 17, § 19 atd.]. Rovněž zákon o dovolené č. 3/1954 Sb. ve znění předpisů jej měnících a doplňujících preferuje horníky (srov. § 3). Totéž platí o pracovní době (zák. č. 45/1947 Sb., zák. č. 45/1956 Sb.) a mzdových úpravách. Výrazem této preference je i ustanovení zák. č. 21/1952 Sb. o věrnostním přídatku.

Jde tu o práci co do svého druhu, obtížnosti a působení na zdraví zcela zvláštní povahy.

Zvláštní povaha hornického zaměstnání je dána tím, že havíř získává svou kvalifikaci soustavnou prací v dolech při měnících se pracovních podmínkách v důlním provozu a že potřebuje ovládat několik havířských oborů, aby dosáhl vysoké hornické kvalifikace.

Vydeme-li z obou těchto hledisek, totiž z hlediska významu hornické práce pro společnost a z hlediska havířem získaných zvláštních zkušeností, schopností a kvalifikace, nelze považovat zaměstnání strážného, resp. pomocného skladníka ve srovnání se zaměstnáním horníka za zaměstnání přiměřené, ano lze tato zaměstnání z hlediska ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) vyhl. č. 250/1956 Ú. l. pokládat za zcela nepřiměřená k dřívějším schopnostem a společenskému významu dosavadního zaměstnání horníka.

Z toho vyplývá, že pokud by navrhovatel mohl vykonávat vzhledem ke zjištěnému zdravotnímu stavu toliko zaměstnání strážného, resp. pomocného skladníka, anebo jiné zaměstnání v podstatě téhož zaměření, náročnosti a kvalifikace, byly by dány podmínky pro přiznání nároku na invalidní důchod z hlediska uvedeného ustanovení.

Uvedený posudek krajské posudkové komise nedává však spolehlivý podklad pro závěr, zda tu toto posudková komise vyčerpala a vzala zřetel i na to, zda by navrhovatel nebyl vzhledem k zjištěnému zdravotnímu stavu schopen výkonu jiných prací v hornictví, které by sice mohly být méně kvalifikovanými, avšak ještě přiměřenými. V této souvislosti bylo by pak uvážit, která z těchto dalších zaměstnání mohl by navrhovatel vykonávat, zda jde o taková zaměstnání, v nichž by mohl využít nabytých schopností a zkušeností, a bylo by vzít v úvahu i otázku společenského hodnocení práce pracovní odměnou.

Za daného stavu, pokud se krajský soud spokojil zmíněným posudkem krajské posudkové komise sociálního zabezpečení a na něm založil své rozhodnutí, porušil zákon v ustanoveních § 1, § 59, § 88 odst. 2 ve spojení s § 1 odst. 1 písm. c) vyhl. č. 250/1956 Ú. l.